

Д.НАЦАГДОРЖИЙН НЭРЭМЖИТ
УЛААНБААТАР ХОТЫН НИЙТИЙН ТӨВ НОМЫН САНГИЙН
ДАРГЫН ТУШААЛ

2019 оны 02 сарын 22 өдөр

Дугаар A/11

Улаанбаатар хот

Г Стратеги төлөвлөгөө батлах тухай Г

Нийслэлийн Засаг даргын 2016 оны А/920 дугаар захирамжийн нэгдүгээр хавсралтын 2 дугаар зүйлийн 2.5.1, Захиргааны зөвлөлийн 2019 оны 01 дүгээр сарын 22-ны өдрийн хурлын шийдвэрийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

- Номын сангийн богино хугацааны хөгжлийн стратеги төлөвлөгөө /2019-2021 он/-г хавсралт ёсоор баталсугай.
- Богино хугацааны хөгжлийн стратеги төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн үе шат бүрээр төлөвлөн ажиллахыг тасаг, салбарын эрхлэгч наарт үүрэг болгосугай.
- Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Захиргаа, удирдлагын албаны даргын үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч /Ж.Золбоо/-д даалгасугай.

**Д.НАЦАГДОРЖИЙН НЭРЭМЖИТ УЛААНБААТАР
ХОТЫН НИЙТИЙН ТӨВ НОМЫН САНГИЙН ХӨГЖЛИЙН
СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ / 2019-2021 ОН /**

**УЛААНБААТАР ХОТ
2019 ОН**

Нэгдүгээр бүлэг: Нийтлэг үндэслэл З	
1.1. СТРАТЕГИ төлөвлөгөө боловсруулах үндэслэл	3
1.2. СТРАТЕГИ төлөвлөгөө боловсруулсан арга зүй	3

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ: Д.НАЦАГДОРЖИЙН НЭРЭМЖИТ УЛААНБААТАР ХОТЫН ТӨВ НИЙТИЙН ТӨВ НОМЫН САНГИЙН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. СТРАТЕГИЙН АЛСЫН ХАРАА, ЭРХЭМ ЗОРИЛГО, ЗОРИЛТ, ЗАРЧИМ, ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА:

АЛСЫН ХАРАА:	6
ЭРХЭМ ЗОРИЛГО:	6
ЗОРИЛТ 1. ИРГЭДИЙН МЭДЛЭГ, МЭДЭЭЛЛИЙН ГҮҮР БОЛОХ	7
ЗОРИЛТ 2. БИЧИГ ҮСЭГ БОЛОН КОМПЬЮТЕРЫН АНХАН ШАТНЫ БОЛОВСРОЛ ОЛГОХ, УЛМААР НАСАН ТУРШИЙН БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ	7
ЗОРИЛТ 3. ДИЖИТАЛ ДЭД БҮТЦИЙГ ХӨГЖҮҮЛЭХ	7
ЗОРИЛТ 4. ХҮНИЙ НӨӨЦИЙН ХӨГЖИЛ - БАЙГУУЛЛАГЫН АМЖИЛТЫН ҮНДЭС	8
ЗОРИЛТ 4.1 ХҮНИЙ НӨӨЦИЙН СОНГОЛТ, АЛБАН ТУШААЛЫН ТӨЛӨВЛӨЛТ	8
ЗОРИЛТ 4.2 АЖИЛЛАГСДЫГ ТАСРАЛТГҮЙ ХӨГЖҮҮЛЭХ	9
ЗОРИЛТ 4.3 АЖЛЫН БАЙРНЫ ҮНЭЛГЭЭ, ДҮГНЭЛТ	10
ЗОРИЛТ 4.4 НИЙГМИЙН АСУУДАЛ ШИЙДВЭРЛЭЛТ	10
ЗОРИЛТ 5. МАРКЕТИНГИЙН ТӨЛӨВЛӨЛТ БА ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ СУРТАЛЧИЛГАА	10
ЗОРИЛТ 6. ГАДААД БОЛОН ДОТООД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА ӨРГӨЖҮҮЛЭХ	11
СТРАТЕГИ ЗОРИЛТИЙН ХҮРЭЭНД ҮР ДҮН:	12

3.5 ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХЭД НӨЛӨӨЛӨХ ХҮЧИН ЗҮЙЛС, ЭРСДЭЛ

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХАМРАХ ХҮРЭЭ:

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ: НОМЫН САНГИЙН БҮТЭЦ ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

ТАВДУГААР БҮЛЭГ: СТРАТЕГИ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ – А ХУВИЛБАР

ТАВДУГААР БҮЛЭГ: СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ – Б ХУВИЛБАР

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ: САНХҮҮЖИЛТ

ДОЛООДУГААР БҮЛЭГ: СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙН ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭ

7.1. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх байгууллага, хугацаа

25

7.2. Хяналтын механизм

25

**Д.НАЦАГДОРЖИЙН НЭРЭМЖИТ УЛААНБААТАР
ХОТЫН НИЙТИЙН ТӨВ НОМЫН САН**

НЭГДҮГЭЭР БУЛЭГ: НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Стратеги төлөвлөгөө боловсруулах үндэслэл

2012 онд Монгол Улсын Их хурлаас баталсан “Төрөөс соёлын талаар баримтлах бодлого”, Монгол Улсын “Соёлын тухай” хууль, 2014 онд батлагдсан Номын сангийн тухай хууль болон бусад хууль эрх зүйн баримт бичгүүд болон өнөөгийн нийгмийн чиг хандлага, өөрчлөлт зэргийг үндэслэн нийслэлийн нийтийн номын сангуудын хөгжлийг тодорхойлох стратеги төлөвлөгөөг боловсруулав.

Дэлхий нийтийн номын сангийн хөгжлийн чиг хандлага мэдээллийн технологийн түргэн хөгжил, даяаршлын эрчимтэй нөлөөлөл, нийгэм, эдийн засгийн тогтолцооны өөрчлөлт зэрэг бусад хүчин зүйлс нь стратеги төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлэх гол нөхцөл болж байна.

Энэхүү төлөвлөгөө нь 2021 он хүртэлх хугацаанд Д.Нацагдоржийн нэрэмжит Улаанбаатар хотын нийтийн төв номын санг (ХТНС) цаашид хөгжүүлэхэд төр, бизнесийн болон иргэний нийгмийн байгууллагуудын оролцоотойгоор монгол үндэстний соёл, мэдлэг мэдээлэл, насан туршийн боловсролын хэрэгцээг хангах хүчин чармайлтыг чиглүүлэх үндсэн баримт бичиг юм.

Стратеги төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх зорилго нь соёлын өв, оюуны бүтээлийг цуглуулан баяжуулж, хадгалан хамгаалж, нээлттэй, хүртээмжтэй мэдлэг мэдээллээр иргэдэд үйлчлэх, түгээх, хойч үедээ өвлүүлэн үлдээх замаар мэдээллийн технологийн шинэчлэл болон өөрийн өрсөлдөх чадварыг хангахуйц тогтвортой үйл ажиллагааг бий болгон хөгжүүлэхэд оршино.

1.2. Стратеги төлөвлөгөө боловсруулсан арга зүй

Стратеги төлөвлөгөөг боловсруулахдаа стратегийн төлөвлөлтийн зарчим, арга хэрэгсэл, технологид үндэслэн дор дурдсан дарааллыг баримталсан болно. Үүнд:

- Төлөвлөлтийн баг бүрдүүлэх, зохион байгуулалтын арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх, төлөвлөгөөг хийх дарааллыг гаргах;
- Номын сангийн өнөөгийн төлвийг тодорхойлох
- Номын сангийн орчны үнэлгээ хийх;
- Номын сангийн хөгжлийн 2021 оны төлөвийг тодорхойлж зорилгоо тогтоох;
- Зорилгод хүрэх арга зам, стратегийг боловсруулж тодорхойлох, томъёолох;
- Төлөвлөлтийн үе шат бүрт хүрэх үр дүнгийн шалгуур үзүүлэлтийг боловсруулах,
- Зорилго, зорилтуудыг тоон болон чанарын үзүүлэлтээр илэрхийлэх;
- Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны нэгдсэн төлөвлөгөөг боловсруулах;
- Төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх явцад тохиолдож болзошгүй эрсдэл, зардлын тооцоо гаргах.

ХОЁРДУГААР БУЛЭГ: Д.НАЦАГДОРЖИЙН НЭРЭМЖИТ УЛААНБААТАР ХОТЫН ТӨВ НИЙТИЙН ТӨВ НОМЫН САНГИЙН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ

2.1. Номын сангийн өнөөгийн байдал

2.2. Номын сангийн тулгамдсан асуудлууд

2.3. Тулгамдсан асуудлыг шийдвэрлэх шаардлага

2.1 Тус номын сан нь 1980 онд байгуулагдан үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн ба 1986 оноос эхлэн нийслэлийн нийтийн номын сангуудыг төвлөрүүлэлтийн нэгдсэн тогтолцоонд шилжүүлснээр одоогийн байдлаар 2 тасаг, 4 салбар номын сантайгаар нийслэлийн хүн амд номын сан-мэдээллийн үйлчилгээг хүргэн ажиллаж байна. Монгол

орны нийгэм, эдийн засаг, улс төр, оюун санааны амьдралд гарсан өөрчлөлт шинэчлэл нь номын сангийн хөгжилд ихээхэн нөлөө үзүүлж байна.

Мэдээллийн техник, технологийн хөгжлийн нөлөөгөөр мэдээллийн зууны номын сангийн нийгэмд гүйцэтгэх үүрэг, улс орны нийгэм, соёлын салбарт эзлэх байр суурь, ач холбогдол өсөн нэмэгдэж, бие хүнийг бүтээлчээр хөгжүүлэх мэдээллийн нээлттэй төв үүргийг гүйцэтгэх боллоо. Энэхүү нийтийн номын сангийн төвлөрсөн систем нь хагас сая гаруй ном болон бусад материал бүхий мэдээллийн нөөц, уламжлалт болон электрон каталогоор нийслэлчүүдэд үйлчилж байна.

Сүүлийн 10 гаруй жилийн туршид олон улсын номын сангийн төсөл хөтөлбөрт оролцон үйлчилгээг өөрчлөх, өргөтгөх, интернэт үйлчилгээ зэрэг шинэчлэлтүүдийг нэвтрүүлснээр номын сангийн суурин үйлчилгээнд хамрагсдын тоо нэмэгдэж байна. Үүний зэрэгцээ нийслэлийн алслагдсан хороодын хүн амд нүүдэл, зөөврийн үйлчилгээг гэр, сургууль, ажлын байранд нь хүргэж байна.

Номын сангийн үйлчилгээний сүүлийн хоёр (2015-2016) жилийн дундаж үзүүлэлтийг авч үзвэл **20468** байнгын уншигч, **227052** ирцэд мэдээллийн бүтээгдэхүүнийг олгож үйлчилсэн тоо баримт байна.

Нийслэлийн хүн ам 2017 оны 1-р сарын байдлаар **1380792** гаруй хүнд хүрсэн бөгөөд нийт хүн амын 68,9% 35 хүртэлх насны залуучууд, 25,3% 0-15 нь насныхан байна. Дээрх хоёр тоо баримтыг үндэслэн номын сангаар үйлчлүүлэгсийн жилийн дундаж үзүүлэлтийг хүн амтай харьцуулахад дөнгөж 3,89% -д хүрч байгаа нь хангалтгүй үзүүлэлт юм.

Үүнээс хараад нэг талаас нийслэлчүүдийн номын сангаар үйлчлүүлэх, унших хандлага багассан, нөгөө талаас эдгээрт нөлөөлөх олон янзын хүчин зүйлүүд байгаа нь нууц биш юм. Тухайлбал: өнөөдөр цаасан соёл иргэншлээс цахим соёл иргэншил руу, өөрөөр хэлбэл хүмүүс унших тогтолцооноос үзэх, харах тогтолцоо руу шилжсэнтэй уялдан иргэдийн чөлөөт цагийн бүтэц өөрчлөгдсөн, интернэт болон бусад мэдээллийн хэрэгслэл, эх сурвалжаас мэдээлэл авах боломж бий болсон гэх мэт.

Энэхүү стратеги төлөвлөгөө нь одоогийн нөхцөл байдлыг өөрчлөх, нийгмийн сэтгэл зүйд уншлагын байр суурийг бэхжүүлэх, нөлөөлөх зорилгоор нийслэлчүүдийг номын сангийн үйлчилгээ, уншлагад хамруулах, тэдэнд уншлага, мэдээллийн соёлыг төлөвшүүлэх, номын сангийн фондыг сурталчлах, эргэлт, ашиглалтыг нэмэгдүүлэхэд томоохон хувь нэмрийг оруулах юм.

Уншлагыг дэлхий дахинаа мэдээллийн зуунд амьдрах гол түлхүүр төдийгүй үндэстний хөгжлийн тулгуур багана гэж үзэх болсон байна. Иймээс нийслэлийн нийтийн номын сангуудын нийгэмд гүйцэтгэх үүрэг, үйл ажиллагааны зорилго, зорилтуудыг шинээр тодорхойлон шинжлэх ухааны үндэслэлтэй олон улсын нийтлэг аргачлал, арга зүйг үйлчилгээнд нэвтрүүлэх нийгмийн хэрэгцээ, шаардлага зүй ёсоор гарч ирж байна.

Стратеги төлөвлөгөө боловсруулах баг нь байгууллагын үйл ажиллагааны тулгамдсан асуудал, давуу, сул талыг тодорхойлохын тулд номын сангийн үндсэн тулгуур баримт бичгүүд, тайлан, төлөвлөгөө, номын сангийн ажилтан албан хаагчдын дунд явуулсан хэлэлцүүлгийн дүн болон хэрэглэгчдийн санал асуулгын үнэлгээг тус тус үндэслэсэн болно. Санал асуулгыг номын сангийн бүртгэлтэй болон бүртгэлгүй нийслэлийн 200 гаруй иргэдийг хамруулан уламжлалт болон онлайн хэлбэрээр авсан.

Өнөөдрийн байдлаар нийслэлийн нийтийн номын сангуудад дараах тулгамдсан асуудлууд болон давуу, онцлог талууд байна. Үүнд:

Тулгамдсан асуудал:

- Орчиндоо нийцсэн өөрчлөлтүүд дээр үндэслэн бүтцийн уян хатан тогтолцоо бий болгох
- Номын сангийн барилга байшингуудыг стандартын дагуу засварлах, шинэчлэх
- Зах зээлийн нөхцөлд өрсөлдөөн дунд оршин тогтох өрсөлдөх чадвараа дээшлүүлэх
- Мэдээллийн техник технологид суурилсан, уламжлалаа хадгалсан брэнд бүтээгдэхүүн үйлчилгээг бий болгон хэрэглэгчдийн хэрэглээ болгон төлөвшүүлэх

Нэг. Давуу, онцлог талууд:

- Номын сангуудын ихэнх нь зориулалтын байр, тогтмолжсон үйл ажиллагаатай.

**Д.НАЦАГДОРЖИЙН НЭРЭМЖИТ УЛААНБААТАР
ХОТЫН НИЙТИЙН ТӨВ НОМЫН САН**

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ: НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Стратеги төлөвлөгөө боловсруулах үндэслэл

2012 онд Монгол Улсын Их хурлаас баталсан “Төрөөс соёлын талаар баримтлах бодлого”, Монгол Улсын “Соёлын тухай” хууль, 2014 онд батлагдсан Номын сангийн тухай хууль болон бусад хууль эрх зүйн баримт бичгүүд болон өнөөгийн нийгмийн чиг хандлага, өөрчлөлт зэргийг үндэслэн нийслэлийн нийтийн номын сангудын хөгжлийг тодорхойлох стратеги төлөвлөгөөг боловсруулав.

Дэлхий нийтийн номын сангийн хөгжлийн чиг хандлага мэдээллийн технологийн түргэн хөгжил, даяаршлын эрчимтэй нөлөөлөл, нийгэм, эдийн засгийн тогтолцооны өөрчлөлт зэрэг бусад хүчин зүйлс нь стратеги төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлэх гол нөхцөл болж байна.

Энэхүү төлөвлөгөө нь 2021 он хүртэлх хугацаанд Д.Нацагдоржийн нэрэмжит Улаанбаатар хотын нийтийн төв номын санг (ХТНС) цаашид хөгжүүлэхэд төр, бизнесийн болон иргэний нийгмийн байгууллагуудын оролцоотойгоор Монгол үндэстний соёл, мэдлэг мэдээлэл, насан туршийн боловсролын хэрэгцээг хангах хүчин чармайлтыг чиглүүлэх үндсэн баримт бичиг юм.

Стратеги төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх зорилго нь соёлын өв, оюуны бүтээлийг цуглуулан баяжуулж, хадгалан хамгаалж, нээлттэй, хүртээмжтэй мэдлэг мэдээллээр иргэдэд үйлчлэх, түгээх, хойч үедээ өвлүүлэн үлдээх замаар мэдээллийн технологийн шинэчлэл болон өөрийн өрсөлдөх чадварыг хангахуйц тогтвортой үйл ажиллагааг бий болгон хөгжүүлэхэд оршино.

1.2. Стратеги төлөвлөгөө боловсруулсан арга зүй

Стратеги төлөвлөгөөг боловсруулахдаа стратегийн төлөвлөлтийн зарчим, арга хэрэгсэл, технологид үндэслэн дор дурдсан дарааллыг баримталсан болно. Үүнд:

- Төлөвлөлтийн баг бүрдүүлэх, зохион байгуулалтын арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх, төлөвлөгөөг хийх дарааллыг гаргах;
- Номын сангийн өнөөгийн төлвийг тодорхойлох
- Номын сангийн орчны үнэлгээ хийх;
- Номын сангийн хөгжлийн 2021 оны төлөвийг тодорхойлж зорилгоо тогтоох;
- Зорилгод хүрэх арга зам, стратегийг боловсруулж тодорхойлох, томъёолох;
- Төлөвлөлтийн үе шат бүрт хүрэх үр дүнгийн шалгуур үзүүлэлтийг боловсруулах,
- Зорилго, зорилтуудыг тоон болон чанарын үзүүлэлтээр илэрхийлэх;
- Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны нэгдсэн төлөвлөгөөг боловсруулах;
- Төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх явцад тохиолдож болзошгүй эрсдэл, зардлын тооцоо гаргах.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ: Д.НАЦАГДОРЖИЙН НЭРЭМЖИТ УЛААНБААТАР ХОТЫН ТӨВ НИЙТИЙН ТӨВ НОМЫН САНГИЙН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ

2.1. Номын сангийн өнөөгийн байдал

2.2. Номын сангийн тулгамдсан асуудлууд

2.3. Тулгамдсан асуудлыг шийдвэрлэх шаардлага

2.1 Тус номын сан нь 1980 онд байгуулагдан үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн ба 1986 оноос эхлэн нийслэлийн нийтийн номын сангудыг төвлөрүүлэлтийн нэгдсэн тогтолцоонд шилжүүлснээр одоогийн байдлаар 2 тасаг, 4 салбар номын сантайгаар нийслэлийн хүн амд номын сан-мэдээллийн үйлчилгээг хүргэн ажиллаж байна. Монгол

- Фонд бүрдүүлэлт, зохион байгуулалтын хувьд нийгмийн давхаргын бүх гишүүдийн мэдээллийн хэрэгцээг хангах чадвартай
- Нийтлэг үйлчилгээнээс гадна Ярьдаг номын сан, Дэйзи студи, Америкийн соёл мэдээллийн төв гэх мэт тусгай үйлчилгээтэй.
- Ажиллах, туршлага дадал бүхий мэргэжлийн боловсон хүчинээр хангагдсан.
- Номын сангийн цахим нөөцийн үндэс болох электрон каталогтой бөгөөд хэрэглэгч байгаа газраасаа онлайн хайлт хийх нөхцөл бүрдсэн
- Үйлчилгээ чөлөөт сонголтод хэлбэрт шилжсэн / төв номын сан /

Хоёр: Сул тал, сайжруулах боломжууд:

- Өөрчлөгдөн хувьсаж буй өнөөгийн нөхцөлд номын сангийн бүтэц, зохион байгуулалт оновчтой бус, ажлын байрны соёл хангалтгүй
- Фонд бүрдүүлэлт цаг хугацаандаа тогтмол хийгдэхгүйн улмаас фондын бүтэц, чанар алдагдсан
- Номын сангийн цахим нөөц хангалтгүй, гэр бүлийн уншлага үйлчилгээ эхлэл төдий.
- Үйлчилгээний ажиллагсын албан хувцаслалт, харилцааны соёл хангалтгүй
- Стандарт шаардлага хангахгүй тавилга, тоног төхөөрөмж, үйлчилгээний орчин нөхцөл бүхий үйлчилгээний танхимуудтай
- Нийгэм, олон нийт рүү хандсан соён гэгээрүүлэх ажиллагааны төсөв мөнгө хангалтгүй.
- Гадаад харилцаа, хамтын ажиллагаа туйлын хангалтгүй түвшинд хурсэн.
- Мэргэжлийн боловсон хүчиний мэргэжил дээшлүүлэх сургалтын нэгдсэн тогтолцоо байхгүй.

Байгууллагын үйл ажиллагааны уламжлалт үнэт зүйлс, дээрх давуу талыг хөгжүүлэн сул талыг сайжруулан үйлчилгээг орчин үеийн нийгмийн хэрэгцээ шаардлагад нийцүүлэн өөрчлөх, шинэчлэх, хөгжүүлэх боломжтой.

Үйлчилгээг шинэ шатанд гаргах стратегиудыг тодорхойлбол:

- Төрийн болон төрийн бус байгууллага, иргэдтэй хамтран ажиллах хамтын ажиллагааны дунд үйлчилгээг сурталчлах, шинэ шатанд гаргах
- Стандарт шаардлагад нийцсэн үйлчилгээний орчин бүрдүүлсэн нийтийн загвар номын сан болох
- Ажилтан албан хаагчдын мэргэжлийн ёс зүйг сайжруулах, хэрэглэгчдэд мэдээлэл, уншлага, үйлчилгээний соёлыг төлөвшүүлэх
- Салбар номын сангидад автоматжуулсан програм хангамж бүхий сүлжээний үйлчилгээг бий болгох
- Байгууллагын гадаад харилцааг хөгжлийн шинэ шатанд гаргах, нийгмийн сүлжээгээр дамжуулан олон нийтийг номын сангийн үйлчилгээнд хамруулах
- Нийгмийн сэтгэл зүй дэх уншлагын байр суурийг бэхжүүлэх, ном болон уншлага дах нийгмийн сонирхолыг дэмжиж хөгжүүлэх.
- Хүүхэд, залуучуудыг бие дааж ном хэвлэлтэй нөхөрлүүлэх, унших дадал чадварыг нь хөгжүүлэх. Номыг хайрлах сэтгэлгээнд сургах, номоор дамжуулан амьдралын арга ухааныг олж авахад туслах.
- Уншлага болон мэдлэгийг сурталчлах, хүн амд уншлагын соёлыг төлөвшүүлэх, бүтээлч уншлагыг хөгжүүлэх.
- Хүн амыг номын сангийн үйлчилгээнд хамруулах, нийгэм дэх номын сангийн нэр хүнд, имиджийг ёсгөх.
- Номын сан дах гэр бүлийн уншлага, үйл ажиллагааг идэвхжүүлэх.
- Номын сангийн мэдээллийн баялаг нөөцийг хүн амд сурталчлах. Номын сангийн үйлчилгээнд хамрагдаж чадахгүй байгаа хэсгийг хамруулах. Уншлага дах сэтгэл ханамжийг тодорхойлох.

Үйлчилгээний дээрх стратегиудыг хэрэгжүүлснээр дараах үр дүн гарна. Үүнд:

- Нийтийн номын сан хүн амын бүх давхаргын иргэдэд нээлттэй байж тэдний мэдээлэл, соёл, мэдлэг авах эрхийг хангаж өгснөөр бие даан хөгжих, насан туршдаа боловсролоо дээшлүүлэх соёлын хөгжлийн суурь нөхцөл нь байна.
- Номын сан өөрийн үйл ажиллагаагаа мэдээлэл, соёлын төв байхаар чиглүүлэн хэрэглэгчийн амьдралын бүх үе шатанд мэдээллийн дэмжлэгийг үзүүлэн хэрэгцээтэй материалаар нь хэрэглэгчдэд үйлчилнэ.
- Номын сан өөрийн хүртээмжтэй байдлаараа амьдралын мөн чанарыг сайжруулах, иргэний эрх, ардчиллын үнэт зүйлсийг хадгалах, оюуны өмчийг хүндэтгэх эрхийг биелүүлэх нөхцлийг хангахын тулд мэдээллийн тэгш бус байдлыг устгана.
- Өөрийн үйл ажиллагааны онцлогт тулгуурлан нийслэлийн нийгэм, эдийн засгийг хөгжүүлэх, өдөр тутмын амьдралд нь чухал хувь нэмэр оруулна.
- Номын сан монгол үндэстний уламжлал, хэл, зан заншил, ахуйн соёлыг дэлгэрүүлэх, хадгалах, судлах, цуглуулахад тэргүүлэх үүргийг гүйцэтгэнэ.

Д.Нацагдоржийн нэрэмжит Улаанбаатар хотын нийтийн төө номын сангийн үнэт зүйлс

МЭРГЭЖЛИЙН ӨНДӨР ҮР ЧАДВАРТАЙ, ӨӨРИЙГӨӨ БОЛОН БУСДЫГ БАЙНГА ХӨГЖҮҮЛДЭГ.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. СТРАТЕГИЙН АЛСЫН ХАРАА, ҮНЭТ ЗҮЙЛС ЭРХЭМ ЗОРИЛГО, ЗОРИЛТ, ЗАРЧИМ, ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА:

Алсын хараа:

Уламжлалт болон мэдээллийн технологид суурилан, нийгмийг мэдлэг, мэдээллээр хангахад бүтээгдэхүүн үйлчилгээгээрээ манлайлагч байна

Эрхэм зорилго:

Нийслэлийн хүн амын боловсрол, соёл, мэдээлэл, чөлөөт цагийн эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн номын сан ном зүйн үйлчилгээг үзүүлж, бие хүнийг бүтээлчээр хөгжүүлэхэд оршино.

Эрхэм зорилгыг биелүүлэхэд баримтлах үндсэн зарчим:

Монгол Улсын Үндсэн хууль болон Соёлын тухай багц хууль, Монгол Улсын төрөөс соёлын талаар баримтлах бодлого, энэхүү стратеги төлөвлөгөөний бодлогын хүрээнд дараах зарчим баримтална:

- хүмүүнлэг, иргэний ардчилсан нийгмийн үнэт зүйл, үзэл баримтлалыг дээдлэх;
- номын сангийн уламжлалт үйлчилгээг цахим үйлчилгээтэй хослуулан хөгжүүлэх;
- мэдээллийн бүтээгдэхүүн үйлчилгээг дэлхий нийтийн жишигт ойртуулан тогтмол шинэчлэн хөгжүүлэх;
- номын сангийн үйлчилгээний чанар, соёл, хүртээмжийг нэмэгдүүлэн иргэдийн мэдээлэл олж авах чадварыг дээшлүүлж хөгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх;
- үйлчилгээн дэх төр, иргэний нийгэм, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагааг дэмжиж, номын сангийн үйл ажиллагаанд гэр бүл, иргэдийн тэгш оролцоог хангах;

Номын сангийн хөгжлийн төлөвлөгөөний эрхэм зорилгыг биелүүлэх үйл ажиллагааны хүрээнд үйлчилгээний хэтийн чиг хандлага дээр тулгуурласан дараах багц зорилтуудыг тодорхойлж байна.

Зорилтууд:

Зорилт 1. Иргэдийн мэдлэг, мэдээллийн гүүр болох

Иргэний ардчилсан нийгэмд мэдлэг, мэдээллийг түгээх мэдээллийн нээлттэй систем-номын сан нь дэлхийн өндөр хөгжилтэй орнуудын нийтийн номын сангудын болон нийгмийн хөгжлийг даган өөрчлөгдж байна.

Дэлхийн улс орнуудын хөгжил иргэд нь хир зэрэг уншиж өөрийгөө яаж өөрчлөн амьдралын хэрэгцээгээ хангаж байна гэдгээс ихээхэн шалтгаалах боллоо. Өөрөөр хэлбэл улс орны хөгжлийн төв цэг нь номын сан болсон байна. Үншдаг үндэстэн хөгждөг гэсэн нийгмийн хөгжлийн томъёолол байдаг. Иймээс бид номын сангийн уламжлалт үйлчилгээнээсээ илүү гарч нийгмийн сүлжээ ашиглан өөрсдийн мэдээллийн нөөцийг аль болох олон хэрэглэгчдэд таниулан хүргэх хэрэгтэй байна. Номын сан-мэдээллийн нөөц бүрдүүлэлтийг уламжлалт болон цахим хэрэглээтэй хослуулах замаар мэдлэг мэдээллийг олон нийтэд хүргэх гүүр нь номын сан юм.

Энэ зорилтын хүрээнд:

- Уламжлалт фонд бүрдүүлэлт
- Цахим нөөц-фонд бүрдүүлэлт
- Харааны бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан фонд бүрдүүлэлт
- Аудио, видео болон визуаль материалуудын бүрдүүлэлт
- Улаанбаатар хотын дижитал мэдээллийн нөөцийг буй болгох

Зорилт 2. Бичиг үсэг болон компьютерын анхан шатны боловсрол олгох, улмаар насан туршийн боловсролыг дэмжих

- Номын сан нь иргэний насан туршийн боловсролыг дэмжих мэдээллийн төв байхын зэрэгцээ бичиг үсэг болон мэдээллийн технологийн боловсрол олгоход дэмжлэх үзүүлэх, аюулгүй, нээлттэй орон зай юм

Энэ зорилтын хүрээнд:

- Гэр бүл, залуучууд болон сургуулиудын хамтын ажиллагаагаар хувь хүний боловсролд амжилт гаргах үндэс суурь тавих
- Номын сан нь үйлчлүүлэгчид хоорондоо харилцах, мэдлэг мэдээлэл, санал бодлоо чөлөөтэй солилцох таатай орчин гэдгийг баталгаажуулах;
- Иргэдийг соён гэгээрүүлэх, номоор дамжуулан төлөвшүүлэх соёл олон нийтийн ажлуудыг төрөл бурийн хэлбэрээр зохион байгуулах
- Мэдээллийн технологийн боловсрол олгох
- Ажил хайгч иргэн болон бизнес эрхлэгчид нарыг хөгжүүлэх үндэс суурь тавих
- Хувь хүний бүтээлч санаачлагыг дэмжих үйлчилгээ /3D хэвлэгч, сонирхолын клубууд/
- Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд чиглэсэн үйлчилгээ
- Телефон лавлагаа, мэдээллийн үйлчилгээ
- Вэб 3.0 технологид суурилсан үйлчилгээ
- Өөрийн үйл ажиллагааны онцлог талыг илэрхийлсэн брэнд үйлчилгээ буй болгох
- Хэрэглэгчийн мобайль/ухаалаг төхөөрөмжинд суурилсан үйлчилгээ

Зорилт 3. Дижитал дэд бутцийг хөгжүүлэх

Технологийн хурдацтай өөрчлөлтээс шалтгаалан уламжлалт үйлчилгээ болон дижитал агуулгын үйлчилгээнд техник болон програм хангамжаас улам хамааралтай болж манай үйлчлүүлэгч нарт мэдээлэл лавлагаа, олох, харах, хайлт хийх, дахин ашиглахад байнгын шинэчлэл хэрэгцээтэй. Өөрийн сан хөмрөг, агуулгыг шинэ технологи ашиглан дэлхий дахинд таниулах;

Энэ хүрээнд:

- RFID технологи нэвтрүүлсэн анхны Монгол улсын номын сан болох

- Цахим лавлагааны системийн програм хангамжийг нэвтрүүлэх
- Интернэтийн өндөр хурдны тасралтгүй холболтыг нэмэгдүүлэх
- Ухаалаг төхөөрөмжинд суурилсан өөрийн апп /app/ нэвтрүүлэх
- Улаанбаатар хотын нийтийн номын сангуудын нэгдсэн мэдээллийн нөөцийн сүлжээг буй болгох
- Технологи ба албан хаагчид зорилтын хүрээнд шинэ технологи нэвтрүүлэхтэй холбоотойгоор гарч ирэх албан хаагч нарт чиглэсэн технологийн сургалт

Зорилт 4. Хүний нөөцийн хөгжил - байгууллагын амжилтын үндэс

Өнөөдрийн байдлаар тус номын сан нь 4 салбар номын сан (Чингэлтэй, Хан-Уул, Баянзүрх, Сонгинохайрхан дүүрэгт), 4 тасагтай, 80 гаруй ажиллагадтайгаар үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Д.Нацагдоржийн нэрэмжит Улаанбаатар хотын нийтийн төв номын сангийн хүний нөөцийн судалгаагаар нийт ажиллагсдын 9% нь 56-60, 34% 46-55, 28% нь 36-45, 24% нь 26-35, 5% нь 25 хүртэлх насныхан эзэлж байна. Судалгааг мөн мэргэжлийн зэрэг нь судлахад магистр 9%, Бакалавр 41%, Диплом 7%, Тусгай дунд 23%, Бүрэн дунд 19%, Бүрэн бус дунд 1% эзэлж байгаа нь нийт мэргэжилтэй боловсон хүчин 57% эзэлж байгаа нь хангалтгүй үзүүлэлт юм.

Дээрх тоо баримтаас үзэхэд эрдмийн зэрэг, цолтой номын санчдын тоог нэмэгдүүлэх, номын санчдыг эрдэм шинжилгээ судалгааны ажилд татан оролцуулах, мэргэжлийг нь номын сангийн сургалтын болон судалгааны байгууллагуудтай хамтран дээшлүүлэх шаардлагатай байна.

Номын сангийн хөгжлийн дэлхийн чиг хандлага, нийгмийн өөрчлөлт, дижитал эрин үеийн нийгмийн хэрэгцээ шаардлагатай уялдан номын санчдын хөдөлмөр, үүрэг хариуцлага үндсээрээ өөрчлөгдөн шинэчлэгдэж байна.

Мөн нийгмийн хөгжил хувьсал, мэдээллийн технологийн шинэчлэлттэй уялдсан номын сангийн үйл ажиллагаа, үйлчилгээ үндсээрээ өөрчлөгдөж байгаа учраас номын санчдыг хөгжүүлэх нь хамгийн чухал зорилтын нэг болж байна.

Ийм учраас байгууллагыг хөгжүүлэх З жилийн “стратеги төлөвлөгөө”-ний хүрээнд “Байгууллагын хүний нөөцийн менежмент”-ийг боловсронгуй болгон хөгжүүлэх зайлшгүй шаардлага бий болж байна.

Хүний нөөцийн хөгжлийн гол зорилго нь ажилтан бүрийн хувийн мэдлэг чадварыг бүрэн нээж хөгжүүлэн оновчтой ашиглах явдал юм. Ажилтан бүрийн мэдлэг чадвараас байгууллагын хөгжил дэвшил, нийгэмд эзлэх байр суурь шууд хамааралтай байдаг.

Байгууллага хөгжлийн стратегиа хэрэгжүүлэхийн тулд зайлшгүй хүний нөөцийн хөгжлийн дэд хөтөлбөртэй байх явдал туйлын чухал юм. Энэхүү дэд хөтөлбөр нь “стратеги төлөвлөгөө”-ний салшгүй нэг хэсэг бөгөөд дараах байдлаар томъёологдож байна.

“Хүний нөөцийн хөгжил” –дэд хөтөлбөрийн зорилго:

- Номын сангийн шинэ бүтэц, технологид суурилсан шинэ үйлчилгээг дэмжиж ажиллах мэдлэг чадвартай хүний нөөц бий болгох;
- Сургалт, судалгааны байгууллага болон олон улсын номын сангуудтай үр ашигтай хамтран ажиллаж чадварлаг, бүтээлч хамт олон бүрдүүлэх;

Хүний нөөцийн менежментийг боловсронгуй болгох хөтөлбөрийн бодлогын зорилтууд:

Зорилт 4.1 Хүний нөөцийн сонголт, албан тушаалын төлөвлөлт

- Чадварлаг мэргэжлийн боловсон хүчин татан ажиллуулахын тулд байгууллагын тусгайлсан бодлого баримтлах
- Нээлттэй ажлын байрны зарыг олон нийтэд зарлан, чөлөөт өрсөлдөөний зарчмаар сонгох
- Ажлын байранд тухайн хүний мэргэжлийн мэдлэг, хувийн зан харилцаа, багаар ажиллах чадвар, хэлний мэдлэг тус тус харгалзан сонгон шалгаруулна.

Зорилт 4.2 Ажиллагсдыг тасралтгүй хөгжүүлэх

Мэргэжил дээшлүүлэх, мэргэшүүлэх, давтан сургах, ажлын байрны дагалдан сургалт, сэлгэн ажиллуулах зэрэг нэгдсэн тогтолцооны дагуу ажиллагсдын боловсролыг тасралтгүй дээшлүүлнэ

4.2.1. “Давтан сургах, мэргэжил дээшлүүлэх сургалтын систем” бий болгох ажлын хүрээнд:

- Удирдлагын /дээд, дунд/ түвшний ажилтнуудад зориулсан байгууллагын менежмент, маркетинг сурталчилгааны тусгай сургалтуудыг хамтран ажиллах гадаад, дотоодын байгууллагуудын тус дэмжлэгтэйгээр тодорхой давтамжтайгаар явуулах.
- Мэргэжил дээшлүүлэх сургалтыг улсын хэмжээний боловсролын стандарт шаардлага болон номын сангийн салбарын хөгжлийн онцлогтой уялдуулан зохион байгуулах систем бий болгох
- Дотоодод зохион байгууллагдаж байгаа салбарын хэмжээний зөвлөгөөн, сургалт, семинар тогтмол хамруулж байх
- Амжилттай ажилласан хүмүүсийг 5-н жил тутам 1 удаа гадаадад богино хугацааны сургалт, семинар хамруулах
- Өндөр хөгжилтэй орнуудын номын сангуудад дадлагажих ажилтнаар явуулах
- Улаанбаатар хотын ах дүү хотуудын нийтийн номын сангуудад туршлага судлах, мэргэжилтэн солилцох
- Номын санчдыг эрдэм шинжилгээ судалгааны ажил хийх нөхцөл, боломжийг бурдүүлэн магистрантур, докторантурт суралцуулах

4.2.2. “Ажлын байрны дагалдан сургалт-”ын ганцаарчилсан болон хамт олныг хөгжүүлэх ажлын хүрээнд

- Байгууллагын зүгээс нийт ажиллагсдад зориулсан сургалт, семинар, хэлэлцүүлэг тогтмол зохион байгуулах
- Шинэ ажилтныг мэргэжил, туршлагатай ажилтныг дагалдуулан дадлагажуулан сургах
- Шинэ ажилтнуудад байгууллагын туршлагатай ажилтнаар зөвлөх сургалт зохион байгуулах
- Ажлын байранд албан хаагч нарт мэргэжил арга зүйн биечилсэн туслалцааг үзүүлэх

4.2.3. “Нийт боловсон хүчнийг мэдээллээр хангах систем” - ажлын хүрээнд

- Сургалт, мэргэжил арга зүйн мэдээлэл, гарын авлагаар байнга хангах
- Албан хаагчид жил бүр өөрийн ажлын тайлангаа танилцуулах
- Дотоод, гадаадад сургалт, дадлагажигч ажилтнаар явсан албан хаагчид тайлан танилцуулга байнга хийх
- Мэргэжлийн талаар шинээр гарсан ном, эрдэм шинжилгээний өгүүлэл, нийтлэлтэй тогтмол танилцуулах
- Шинэ дэвшилтэт техник, технологийн ажлын арга барил олгох сургалт явуулах
- Салбарын инновацийг нэвтэрүүлэхтэй тулгаран гарч байгаа зайлшгүй шаардлагатай шинэ мэдлэг, мэдээлэл олгох сургалт зохион байгуулах

4.2.4. “Хувь хүний хөгжил” - өөрийгөө хөгжүүлэх хүрээнд:

Хувь хүн- байгууллагын хөгжлийн салшгүй бүрэлдэхүүн хэсэг бөгөөд өөрийн нэр хүндийг өсгөх, албан тушаал дэвших, байгууллагын сайн ажилтан байхын тулд дараах чиглэлээр тасралтгүй бие даан өөрийгөө хөгжүүлнэ.

- Ерөнхий суурь мэдлэгээ тогтмол дээшлүүлэх
- Ажлын цагийг оновчтой, үр бүтээлтэй ашиглах
- Хувь хүний болон ажлын байрны зохион байгуулалтыг сайжруулах
- Мэргэжлийн мэдлэг, чадвар, дадлаа байнга хөгжүүлэх
- Хэлний боловсролоо дээшлүүлэх
- Техник технологийн мэдлэгээ нэмэгдүүлэх
- Илтгэх, багаар ажиллах чадвараа сайжруулах

- Албан хэрэг хөтлөлтийг сайжруулах
- Хувь хүний харилцааны соёлыг эрхэмлэх

Зорилт 4.3 Ажлын байрны үнэлгээ, дүгнэлт

- Байгууллагаас ажлын байрны гүйцэтгэлийн шалгуур үзүүлэлт, үнэлгээний аргуудыг тодорхойлох
- Байгууллагын цалин болон урамшууллын системийг боловсронгуй болгох (эдийн засгийн болон ёс суртахууны)
-

Зорилт 4.4 Нийгмийн асуудал шийдвэрлэлт

4.4.1. Ажиллах орчин нөхцөл сайжруулах талаар

- Ажлын байрны орчны стандарт шаардлагад нийцсэн хөдөлмөрийн ая тухтай нөхцөлөөр хангах
- Мэргэжлээс шалтгаалсан өвчлөлөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг системтэй авч хэрэгжүүлэх
- Хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуй, аюулгүй ажиллагааны журмыг мөрдөн ажиллах
- Номын сангийн ажлын байрны хөдөлмөр зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгох
- Ажиллагсдын урамшууллын систем болон идэвхжүүлэх арга механизмыг сайжруулах

4.4.2. Амьдрах орчин нөхцөл сайжруулах талаар

- Улсын болон орон нутгийн орон сууцны урт хугацааны зээл хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр авахад дэмжлэг үзүүлэх
- Өөрийн санхүүжилтээр мэргэжлээ дээшлүүлэн ажлын байрандаа амжилт гаргасан албан хаагч нарыг урамшуулах
- 2 жил тутамд 1 удаа амьдрах орчны судалгаа авч байх
- Ажиллагсдын ажиллах ая тухтай, хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуйн чанарын шаардлага хангасан орчин нөхцөлийг бүрдүүлж ажиллах

Энэхүү хүний нөөцийн хөгжлийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлснээр гарах үр дүн:

- Ажиллагсдын мэдлэг чадвараас “Стратеги төлөвлөгөө”-ний биелэлт шууд хамааралтай буюу шууд хэрэгжүүлэх үүргийг гүйцэтгэнэ.
- Нийгэмд үзүүлэх үйлчилгээний соёл, чанар дээшлэн номын сангийн нийгэм дэх нэр хүнд өснө.
- Ажиллахад хамгийн сайхан байгууллага болно.
- Шинэ бүтцээр хүлээх нийгмийн үүрэг хариуцлагаа бүрэн биелүүлж, чанартай, шинэ үйлчилгээ үзүүлэх ажилтнуудын мэдлэг, багаар ажиллах чадвар сайжирч, сайн шинэ ажилтнуудыг татах боломж бүрдэнэ.
- Шинэ санаачлага, бүтээлч ажиллагаа бүхнийг байгууллага дэмжин ажиллах, үйлчилгээний соёлын өөрчлөлт санаачлагыг хөгжүүлнэ.
- Авьяас чадварын болон манлайлагчийн хөтөлбөр гарган өөрсдийн залгамжлалын төлөвлөгөө гаргана.
- Байгууллагын ажилтнуудын тогтвортой суурьшилтай ажиллах, нэр хүнд, карьераа өсгөх үндэслэл нь болно.
- Стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлэхэд бидэнд дутагдах ажлын арга барил, мэдлэг чадварыг гадаад, дотоодын давтан сургалтад хамруулан мэргэшүүлэхийн хамт гадны зевлөх авч ажлын байранд нь дадлагажуулан сургах замаар ажилтнуудаа чадавхжуулна.

Зорилт 5. Маркетингийн төлөвлөлт ба үйлчилгээний сурталчилгаа

Хотын төв номын сан нь Улаанбаатар хотод түр, удаан хугацаагаар амьдарч байгаа болон шинээр ирж буй иргэн, олон нийтийн сонирхолын бүлгүүдийн мэдээллийн

хэрэгцээг ойлгох, тэдгээрт зориулсан бүтээгдэхүүн үйлчилгээг таниулан сурталчилахад өөрийн салбар нэгжүүдийн болон бусад байгууллагатай хамтран ажиллах боломжийг тодорхойлоход оршино. Түүнчлэн Хүн амыг номын сангийн үйлчилгээнд хамруулах, нийгэм дэх номын сангийн нэр хүнд, имиджийг өсгөх номын сангийн нийгэм дэх үнэлэмжийг нэмэгдүүлэх шаардлага тулгаран гарч ирж байна.

Энэ хурээнд:

- 1.Төрийн болон төрийн бус байгууллага, иргэдтэй хамтран ажиллах хамтын ажиллагааны дунд үйлчилгээг сурталчлах, шинэ шатанд гаргах
- 2.Стандартад шаардлагад нийцсэн үйлчилгээний орчин бүрдүүлсэн нийтийн загвар номын сан болох
- 3.Ажилтан, алба хаагчдын мэргэжлийн ёс зүйг сайжруулах хэрэглэгчдэд мэдээлэл үншлага үйлчилгээний соёлыг төлөвшүүлэх
- 4.Байгууллагын гадаад харилцааг хөгжлийн шинэ шатанд гаргах, нийгмийн сүлжээгээр дамжуулан олон нийтийг номын сангийн үйлчилгээнд хамруулах
- 5.Нийгмийн сэтгэл зүйд нөлөөлөх үншлагын байр суурийг бэхжүүлэх ном болон үншлага дахь нийгмийн сонирхлыг дэмжих хөгжүүлэх
- 6.Хүүхэд залуучуудыг бие дааж ном хэвлэлтэй нөхөрлүүлэх унших дадал чадварыг хөгжүүлэх . Номыг хайрлах сэтгэлгээнд сургах, номоор дамжуулан амьдралын утга арга ухааныг олж авахад туслах
- 7.Уншлага болон мэдлэгийг сурталчлах , хүн амд үншлагын соёлыг төлөвшүүлэх бүтээлч үншлагыг хөгжүүлэх
- 8.Номын сангийн гэр бүлийн үншлага үйл ажиллагааг идэвхжүүлэх
- 9.Номын сангийн мэдээллийн баялаг нөөцийг хүн амд сурталчилах, номын сангийн үйлчилгээнд хамрагдаж чадахгүй байгаа хэсгийг хамруулах. Уншлага дахь сэтгэл ханамжийг тодорхойлох

- Номын сангийн үйлчилгээ мэргэжлийн түвшинд, тогтвортой байдлаар зах зээлд хүрч байгаа эсэхийг шалгах
- Номын сангийн салбар нэгжүүд, олон нийтийн ажилтан, хамтрагч байгууллагууд хамтран ажиллах маркетингийн боломжуудыг тодорхойлох, төлөвлөгөөг боловсруулах
- Олон нийтийг татан оролцуулах, Номын сангийн үнэлэмжийг нэмэгдүүлэхэд нийгмийн сүлжээ болон олон нийтийн мэдээллийн байгууллагуудтай хамтран ажиллах /TV, FM радио, портал сайтууд гэх мэт/
- Ажилтнуудыг маркетингийн сургалт, хөтөлбөр хамруулах
- Маркетингийн үйл ажиллагаатай хамааралтай програм хангамж, бусад зардал шийдвэрлэх
- Онлайн эх сурвалжууд, шинэ технологи болон номын сангийн үйлчилгээг сурталчлах

Зорилт 6. Гадаад болон дотоод хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх

Номын сангийн хувьд мэргэжлийн олон улсын болоод дотоодын холбоо, консорциум, бусад байгууллагуудтай албан ёсны хамтын ажиллагаа өргөжүүлэх нь тасралтгүй хөгжил, цаашдын үйл ажиллагааны төлөвлөлт зэрэгт гол холбоо болдог.

Энэ хурээнд:

- Олон улсын номын сангийн холбоонд /IFLA/ гишүүнээр элсэх
- OCLC – олон улсын номын сангийн нэгдсэн сүлжээнд гишүүнээр элсэх
- Дотоодын номын сангийн салбарын үйл ажиллагаа бүхий байгууллагуудад гишүүнчлэлээр элсэх
- Улаанбаатар хотын ах, дүү хотуудын нийтийн номын сангийн хамтран ажиллах, мэдээллийн нөөц болон мэргэжилтэн солилцох
- Номын сангийн найз нөхдийн холбоо үүсгэх
- Бусад судалгаа, сургалтын болон бусад байгууллагуудтай хамтран ажиллах, жишээлбэл: музей, архив, ШУА, зургийн галерей, бизнесийн байгууллага гэх мэт

Стратеги зорилтийн хүрээнд гарах үр дүн:

Үйлчилгээний дээрх стратегиудыг хэрэгжүүлснээр гарах үр дүн

1. Нийтийн номын сан хүн амын бүх давхаргын иргэдэд нээлттэй байж тэдний мэдээлэл, соёл, мэдлэг авах эрхийг хангаж өгснөөр бие даан хөгжих, насан туршдаа боловсролоо дээшлүүлэх соёлын хөгжлийн суурь нөхцөл нь байна.
2. Номын сан өөрийн үйл ажиллагаагаа мэдээлэл, соёл сургалт, чөлөөт цагийн төв байхаар чиглүүлэн хэрэглэгчийн амьдралын бүх үе шатанд мэдээллийн дэмжлэгийг үзүүлэн хэрэгцээтэй материалаар нь хэрэглэгчдэд үйлчилнэ.
3. Номын сан өөрийн хүртээмжтэй байдлаараа амьдралын мөн чанарыг сайжруулах иргэний эрх, ардчилалын үнэт зүйлсийг хадгалах, оюуны өмчийг хүндэтгэх эрхийг биелүүлэх нөхцлийг хангахын тулд мэдээллийн тэгш бус байдлыг устгана.
4. Өөрийн үйл ажиллагааны онцлогт тохируулан нийслэлийн нийгэм, эдийн засгийг хөгжүүлэх, өдөр тутмын амьдралд нь чухал хувь нэмэр оруулна.
5. Номын сан монгол үндэстний уламжлал, хэл зан заншил, ахуйн соёлыг дэлгэрүүлэх, хадгалах, судлах цуглуулахад тэргүүлэх үүргийг гүйцэтгэтгэнэ.

Зорилт – 1: Иргэдийн мэдлэг, мэдээллийн гүүр болох

- Олон нийтийн мэдлэг мэдээлэл авах хүртээмж нэмэгдэнэ
- Номын сангийн уламжлалт болон цахим нөөцийн хангамж нэмэгдэнэ
- Монгол хүний оюуны бүтээмж дээшилнэ

Зорилт – 2: Бичиг үсэг болон компьютерийн анхан шатны боловсрол олгох, улмаар насан туршийн боловсролыг дэмжих

- Нийгэм дэх уншлагын ач холбогдол нэмэгдэнэ.
- Нийгэмд номын сангийн үйлчилгээний шинэ хэрэглээ төлөвшинө.
- Тоон номын сангийн үйлчилгээ бий болно.
- Нийслэлтэй холбоотой мэдээллийг нэг дороос авах боломж бурдэнэ.

Зорилт - 3: Дижитал дэд бүтцийг хөгжүүлэх

- Төв болон салбар номын сангидын фондын мэдээллийг агуулсан нэгдсэн электрон каталогитой болно.
- Вэб 3.0 технологийг номын сангийн вэб хуудас болон онлайн хайлтын системтэй нэгтгэсэн байна.
- Тоон хэлбэрт шилжсэн мэдээллийн нөөц нэмэгдэнэ.
- Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн үйлчилгээний хүртээмж нэмэгдэнэ
- Номын сангийн үйл ажиллагааны салбарт RFID систем нэвтэрч номын санчийн хөдөлмөр хөнгөвчилж, ажлын бүтээмж нэмэгдэж, уншигч өөрөө өөртөө үйлчилэх боломжтой болно.
- Ажилтан албан хаагчдын техник, технологийн мэдлэг, ур чадвар дадал сайжирна.

Зорилт – 4: Хүний нөөцийн хөгжил - байгууллагын амжилтын үндэс

- Мэргэжлийн чадварлаг ажлын хамт олон бурдэнэ.
- Ажилтан мэргэжил дээшлүүлэх, мэргэшүүлэх ажлын байрны дагалдан сургалтанд суралцах тогтолцоо сайжирна.
- Ажлын байранд тогтвортой сууршилтай ажиллах орчин нөхцөл бурдэнэ.
- Ажлын байрны стандарт орчин бурдэнэ.
- Ажилтан албан хаагчдын өрсөлдөх чадвар сайжирна.

Зорилт – 5: Маркетингийн төлөвлөлт ба үйлчилгээний сурталчилгаа

- Номын сангийн нийгэмд гүйцэтгэх үүрэг, нэр хүнд, имидж бурдэнэ.

- Номын санчийн нийгмийн үнэлэмж дээшилнэ
- Номын сангийн үйл ажиллагааг олон нийтийн эрэлт хэрэгцээнд нийцүүлэн төлөвлөлт, сурталчилгаа хийгдэнэ

Зорилт – 6: Гадаад болон дотоод хамтын ажиллагаа өргөжүүлэх

- Гадаад болон дотоод хамтын ажиллагаагаар дамжуулан олон улсын болон үндэсний хэмжээнд сурталчилагдана
- Олон улсын түвшинд өөрийн үйлчилгээг хүргэх боломж нээгдэнэ
- Хамтын ажиллагааны хүрээнд шинэлэг үйлчилгээ нэвтэрнэ
- Хүний нөөцийн чадавхи сайжирна

3.5 Төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд нөлөөлөх хүчин зүйлс, эрсдэл

3.5.1 Зорилгыг хэрэгжүүлэхэд таатай хүчин зүйлс

- Хотын төв ном сангийн үйл ажиллагаа, хүний нөөц, материаллаг бааз нөөцийн чадавхи
- Технологийн болон номын сангийн салбарын хамтын ажиллагааны уламжлал
- Номын сангийн түүхэн уламжлал, бий болсон үнэт зүйлс
- Мэдээллийн технологийн хөгжлөөр дамжуулан өөрийн үйл ажиллагааг өргөжүүлэх бололцоотой

3.5.2 Учирч болзошгүй эрсдэл

- Байгууллагын тэргүүлэх чиглэлийн мэргэжлийн боловсон хүчний шилжилт хөдөлгөөн
- Хүний нөөцийн хөгжил, бүтээлч санаачлага сулрах
- Байгууллагын үйл ажиллагаа, нөөцийн зохицуулалтын механизм алдагдах
- Давтагдашгүй хүчин зүйлсийн эрсдэл нийгэм, эдийн засаг улс төрөөс шалтгаалан удирдлага, зохион байгуулалтын өөрчлөлт
- Техник технологийн үсрэнгүй хөгжлийн хоцрогдол
- Байгалийн гамшиг, сүйрэл

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХАМРАХ ХҮРЭЭ:

Энэхүү стратеги төлөвлөгөө нь Монгол хүний болон байгууллага хамт олон, сонирхлын булагуудийн насан туршийн боловсрол, бүтээмжийн чадварыг нэмэгдүүлэх, хөгжил дэвшил хүргэх, мэдлэг, мэдээллийн гүүр болох зорилготойгоор Улаанбаатар хотын төв номын сан болон салбар ном сангудын үйл ажиллагааны дараах хүрээнд хэрэгжинэ. Үнд

- ССАЖЯ, Нийслэлийн Санхүү эдийн засаг, Төрийн сангийн хэлтэс, Нийслэлийн Соёл Урлагийн газар болон бусад төр захирагааны байгууллагуудын номын сангийн талаар гарч байгаа бодлого шийдвэрт тусгагдах.
- Төвлөрсөн номын сангийн удирдлагаас гарч байгаа бодлогын баримт бичиг, жил бүрийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгагдах
- Хүний нөөцийг төлөвлөлтөнд тусган хэрэгжүүлэх
- Төв болон салбар номын сангудын номын сан, номзүйн үйлчилгээнд
- Номын сангийн фонд бүрдүүлэлт, зохион байгуулалтанд
- Номын сангийн мэргэжил заах, арга зүйн ажил
- Өөрийн үндсэн үйл ажиллагааг чанаржуулах, өргөжүүлэх үүднээс өөрийн орны мэргэжлийн байгууллага, төрийн бус байгууллага, ОУ-ын байгууллагуудтай хамтрах

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ: НОМЫН САНГИЙН БҮТЭЦ ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

4.1. Хотын төв номын сангийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний нэр төрөл:

Өнөөдрийн байдлаар тус номын сан нь 4 салбар номын сан (Чингэлтэй, Хан-Уул, Баянзүрх, Сонгинохайрхан дүүрэгт), 4 тасагтай, 80 гаруй ажиллагсадтайгаар үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Хүний нөөцийн судалгаагаар нийт ажиллагсдын 9% нь 56-60, 34% 46-55, 28% нь 36-45, 24% нь 26-35, 5% нь 25 хүртэлх насыхан эзэлж байна. Судалгааг мөн мэргэжлийн зэрэг нь судлахад магистр 9%, Бакалавр 41%, Диплом 7%, Тусгай дунд 23%, Бүрэн дунд 19%, Бүрэн бус дунд 1% эзэлж байгаа нь нийт мэргэжилтэй боловсон хүчин 57% эзэлж байна.

Төв болон салбар номын сангийн одоогийн бүтэц, зохион байгуулалт нь оновчтой бус, нөгөө талаас нийслэлийн хүн амын эрчимтэй хөгжлийн үед энэ хүчин чадлаар үйлчлэх боломжгүй болсон ба цаашид нэмэгдүүлэх шаардлагатай байна.

Номын сан нь олон улсын болон гадаадын байгууллага, сангийн хөрөнгө оруулалтын санхүүжилт, дэмжлэгтэйгээр өөрийн үйл ажиллагаанд шинэлэг үйлчилгээнүүдийг бий болгон нийгэмд номын сангийн шинэ хэрэглээг төлөвшүүлж байна.

2018-2020 онуудад номын санг хөгжүүлэх “Стратеги төлөвлөгөө”-ний зорилго зорилтуудын хүрээнд төвлөрсөн номын сангийн орон тоо, бүтэц зохион байгуулалтыг шинэчлэн боловсрууллаа. Стратеги төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхтэй уялдан нийслэлийн хүн амд төвлөрсөн нийтийн номын сангийн шинэ хүчин чадлаар үзүүлэх бүтээгдэхүүн үйлчилгээний нэр төрлийг тодорхойлбол:

Нэг. Нийтлэг үйлчилгээний суурин хэлбэр:

- Уншлага үйлчилгээ / хэрэглэгчийн насын ялгavar, мэдээллийн агуулгаар төрөлжсөн
- Гэрээр ном олгох үйлчилгээ
- Ном сан хоорондын солилцооны үйлчилгээ
- Интернэт болон виртуаль номын сангийн үйлчилгээ
- Мэдээлэл -лавлагаа, ном зүйн үйлчилгээ
- Мэдээллийн нөөц бүрдүүлэлт, каталог зохион байгуулалт
- Ном хэвлэх - сэлбэн засах үйлчилгээ
- Онлайнаар ном захиалга болон сунгалтын үйлчилгээ
- Цахим нөөц бүрдүүлэлт
- Ubrary- нийслэлийн тухай мэдээллийн нэг цэгийн төвлөрсөн үйлчилгээ(Улаанбаатар хотын түүх , Нацагдоржийн болон түүнтэй холбогдох материал үзүүртэй болох)
- Эрдэм шинжилгээний фонд
- СТМА
- Бичил номын сан

Хоёр: Тусгай үйлчилгээ

- Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн мэдээллийн үйлчилгээ
- Brallie and Digital хэвлэлийн үйлчилгээ

Гурав. Суурин бус үйлчилгээний хэлбэр:

- Зөөвөр, нүүдлийн үйлчилгээ

Дөрөв. Хэрэглэгчдэд зөвлөх үйлчилгээ

- Номын сан нь иргэний насан туршийн боловсролыг дэмжих мэдээллийн төв байхын зэрэгцээ бичиг үсэг болон мэдээллийн технологийн боловсрол олгоход дэмжлэх үзүүлэх.
- Мэдээллийн соёл, шинэ хэрэглээг төлөвшүүлэх сургалт сурталчилгаа

Тав . Мэргэжил арга зүйн үйлчилгээ:

- Нийслэлийн нийтийн болон тусгай номын сангийн номын санчдад мэргэжил арга зүйн туслалцаа үзүүлэх
- Нийслэлийн нийтийн болон тусгай номын сангийн номын санчдад мэргэжлийн практик сургалт явуулах

4.2. Д.Нацагдоржийн нэрэмжит Улаанбаатар хотын төв номын сангийн бүтэц, зохион байгуулалт

Энэхүү бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний нэр төрөл, стратеги төлөвлөгөөний зорилттой уялдуулан номын сангийн шинэчилсэн бүтэц зохион байгуулалтыг гаргаж байна. Шинэчилсэн бүтэц, зохион байгуулалтын хүрээнд тус номын сан нь дараах бүтэц, орон тоотой байна. Үүнд:

1. 7 тасаг, 5 салбар номын сантай
2. Нийт 152 ажиллагсадтай
3. Удирдах ажилтан - 9
4. Мэргэжлийн номын санч - 87
5. Мэдээлэл технологийн ажилтан – 9
6. Бусад - 47

Номын сангийн захиргаа-удирдлагын баг = 8

- Захирал-1
- Орлогч захирал-1
- Архив бичиг хэргийн эрхлэгч-1
- Ерөнхий ня-бо-1
- Нябо-2
- Хүний нөөцийн мэргэжилтэн-1
- Гадаад харилцааны мэргэжилтэн-1

Маркетинг – инновацийн тасаг = 12

- Эрхлэгч - 1
- Маркетингийн менежер -1
- Эрдэм шинжилгээ судалгааны ажилтан-1
- Арга зүйч – 2
- Лавлагааны ном зүйчид /электрон, цаасан, виртуаль/ - 3
- Лавлагаа- мэдээллийн ажилтан - 2
- Виртуаль үйлчилгээний ажилтан – 1
- Орон нутаг судлалын ном зүйч – 1

Мэдээллийн технологийн тасаг = 9

- IT Програмист – 1
- Компьютерын техник хангамжийн инженер – 1
- Сүлжээний инженер – 2
- Вэб мастер – 1
- Мэдээллийг тоон хэлбэрт шилжүүлэх болон цахим баримттай ажиллах ажилтан - 2
- Мультимедиа хариуцсан мэргэжилтэн /төв салбар/-1
- Интернэтийн үйлчилгээ ажилтан /электрон нөөц/-1

Мэдээллийн нөөц бүрдүүлэлт, каталогжуулалтын тасаг = 13

- Эрхлэгч - 1
- Ном бүрдүүлэгч - 1
- Ангилагч – 1
- Ном ажиллагч – 3
- Каталогч: - цаасан каталогч-2
  - Электрон каталогч-2
- Сэлбэн засагч -2
- Хэвлэгч -1

Олон нийтэд үйлчлэх тасаг = 32

- Эрхлэгч - 1

Тоо бүртгэл, хяналтын хэсэг

- Тоо бүртгэлийн номын санч – 2

- Үйлчилгээний угтах ажилтан – 2

Нийтлэг үйлчилгээ: Насанд хүрэгчдийн уншлага

- Уншлагын танхимын номын санч -12
- АСМТ-ийн номын санч – 2
- Хөтөлбөрийн ажилтан - 1

Хүүхдийн уншлагын танхим:

- Сургуулийн өмнөх болон бага боловсролын номын санч-1
- Сургуулийн дунд, ахлах боловсролын номын санч -2

Тусгай үйлчилгээ: Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд үйлчлэх

- Харааны бэрхшээлтэй иргэдэд үйлчлэх номын санч-1
- Сонсголын бэрхшээлтэй иргэдэд үйлчлэх номын санч-1
- Хөдөлгөөний бэрхшээлтэй иргэдэд үйлчлэх номын санч-1
- Гэрээр ном олгох болон дэйзи үйлчилгээний ном бэлтгэгч - 2
- Номын сан хоорондын үйлчилгээ – 1

Тогтмол хэвлэл болон цахим уншлагын танхим

- Номын санч - 2
- Хувилан олшуруулагч - 1

Аж ахуй үйлчилгээний тасаг = 17

- Эрхлэгч - 1
- Мөнгөн касс - 1
- Сантехникийн слесарь - 3
- Жижүүр – 3
- Цахилгаанчин - 1
- Үйлчлэгч - 6
- Өлгүүрчин – 2

Үндсэн ном хадгаламжийн тасаг = 6

- Ахлах номын санч – 1
- Монгол номын секторын номын санч – 1
- Гадаад номын секторын номын санч – 1
- Хөгжим нотны номын секторын номын санч – 1
- Хууль эрх зүйн секторын номын санч - 1
- Ховор номын секторын номын санч – 1

Салбар номын сангүүд /дүүргүүдэд/ = 55

- Баянгол – бүгд –11
- Баянзүрх бүгд –11
- СХД- бүгд – 11
- Чингэлтэй –11
- ХУД –11

Тайлбар: Нэг салбар номын сангийн орон тоо

Эрхлэгч-1, ном зүйч – каталогч-1, номын санч - 4, бага албан тушаалын - 5

ТАВДУГААР БҮЛЭГ: СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ – А ХУВИЛБАР

№	Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа	хугацаа	Шаардагдах хөрөнгө	Хамтран ажиллах байгууллага
	Зорилт 1. Иргэдийн мэдлэг, мэдээллийн гүүр болох			
	Уламжлалт фонд бурдуулэлт	2019-2021	Төсөв, хандив	ССАЖЯ, УНС, НСУГ, бусад
	Мэдээллийн нээлттэй /чөлөөт сонголт/ системийг хөгжүүлэн дэмжих	2019-2021	Төсөв, хандив	ССАЖЯ, УНС, НСУГ, бусад
	Чөлөөт сонголтоор үйлчлэх ном хэвлэлийн тоог нэмэгдүүлэх	2019-2021	Төсөв, хандив	ССАЖЯ, УНС, НСУГ, бусад
	Цахим номын сангийн үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх	2019-2021	Төсөв, төсөл, хандив	ССАЖЯ, УНС, НСУГ, бусад
	Мэдээллийн бүтэзгэлэх/чий хэмжээг нэмэгдүүлэх			
	• Электрон каталог дах номын мэдээллийн баазыг нэмэгдүүлэх.			
	• Тогтолц хэвлэлийн нэр төрлийг нэмэгдүүлэх.			
	• ЛНЗА-ыг цахим нөөцеер баяжуулах.			
	Харааны бархшээлтэй иргэдэд зориулсан фонд бурдуулэлт	2019-2021	Төсөв, төсөл	ССАЖЯ бусад
	• daisy форматаар ярьдаг ном			
	• 3D брайль			
	Аудио, видео болон визуаль материалын бурдуулэлт	2019-2021	Төсөв, төсөл, хандив	ССАЖЯ, УНС, НСУГ, бусад
	• Монгол киноны фонд			
	• Дэлхийн болон үндэсний хөгжмийн бүтээлчүүд			
	• Хүгдэд зориулсан мультмедиа			
	Улаанбаатар хотын дижитал мэдээллийн нөөцийг бий болгох	2019-2021	Төсөв, хандив	ССАЖЯ, УНС, НСУГ, бусад
	• Нийслэлийн түүхэн гэрэл зурагийн архив			
	• Нийслэл, дүүргийн ЗДТГ, ИТХ гарсан эрхзүйн баримт бичиг			
	• Нийслэлийн түүхэн бичлэгийн архив			
	• Уяанын Улаанбаатар цахим ном зүйн бүртгэл			
	Зорилт 2. Бичиг усэг болон компьютерын анхан шатны боловсрол оптох, улмаар насан туршийн боловсролыг дэмжих	2019-2021	Төсөл, хандив	Нийслэлийн ЕБС-ийд, ИДС, байгууллага, хувь хүн
	Гэр бүл, запуучууд болон сургуулиудын хамтын ажиллагаагар бие			
	хүний боловсролд амжилт гаргах үндэс суурь тавих			
	• Гэр булийн уншлага			

<ul style="list-style-type: none"> • Group уншлага 	Номын сан нь үйлчилгээнийд хоорондоо харилцах, мэдлэг мэдээлэл, санал бодлоо чөлөөтэй солицдох таатай орчин гэдгийг баталгаажуулах;	2019-2021	Төсөв, хандив
<ul style="list-style-type: none"> • VIP үйлчилгээ • Амралт чөөтөт цагийн бус 	Иргэдийг соён гэээрүүлэх, номоор дамжуулан төлөвшүүлэх соёл олон нийтийн ажлуудыг төрөл бурийн хэлбэрээр зохион байгуулах	2019-2021	Төрийн бус байгууллага, ААНЭГЖ
<ul style="list-style-type: none"> • Онлайн хэлбэрээр 	Мэдээллийн технологийн боловсрол олгох	2019-2021	ССАЖЯ, НМТГ, НСҮГ, бусад
<ul style="list-style-type: none"> • Танхимын сургалт • Ажлын байрны дагагдан сургалт • Зайны сургалт 	Ажил хайчиргэн болон бизнес эрхлэгчид нарыг хөгжүүлэх үндэс суурь тавих	2019-2021	Төрийн байгууллага, ААНЭГЖ, бусад
<ul style="list-style-type: none"> • Лавлагасаа мэдээллийн үйлчилгээ 	Хувь хүний бүтээлч санаачлагыг дэмжих үйлчилгээ	2019-2021	ССАЖЯ, НСҮГ, бусад
<ul style="list-style-type: none"> • 3D хэвлэгч, • сонирхлын клубууд 	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд чиглэсэн үйлчилгээ	2019-2021	ССАЖЯ, НСҮГ, бусад
<ul style="list-style-type: none"> • Телефон лавлагасаа, мэдээллийн үйлчилгээ • Онлайн үйлчилгээ 			
<ul style="list-style-type: none"> • Вэб 2.0 технологид сууринласан үйлчилгээ • Podcast • Блог/Blog 		2019-2021	Төсөв, төсөл
<ul style="list-style-type: none"> • Оюрийн үйл ажиллагааны онцлог талыг илэрхийлсэн брэнд үйлчилгээ буй болгох • UBrary - нийспээлийн тухай мэдээллийн нэг цэгийн төвлөрсөн 		2019-2021	Төсөв, төсөл
<ul style="list-style-type: none"> • Уйлчилгээ • Онлайн ном захиалга болон сунгатлын үйлчилгээг нэвтрүүлэх • Нацагдоржийн болон түүнтэй холбоотой материал музей үүнтэй холбоотой түүхэн баримт узмэр байнын үзэсгэлэн 		2019-2021	ССАЖЯ, НСҮГ, бусад
Хэрэглэгчийн мобайлъ/ухаалаг төхөөрөмжинд сууринласан үйлчилгээ		2019-2021	Төсөв, хандив

	<ul style="list-style-type: none"> • Цахим номын сангийн үйлчилгээ • Төлбөр тооцооны систем 			бусад
	Зорилт 3. Дижитал дэд бүтцийг хөгжүүлэх	2019-2021	Төсөв, төсөл	ССАЖЯ, НСҮГ, бусад
RFID технологи нэвтрүүлсэн анхны Монгол улсын номын сан болох	<ul style="list-style-type: none"> • Уншигчийн бүртгэл • Ном олголт / буцаалт • Фондын хадгалаалт 	2019-2021	Төсөв, төсөл	ССАЖЯ, НМТГ, НСҮГ, бусад
Цахим лавлагааны системийн програм хангамжийг нэвтрүүлэх	<ul style="list-style-type: none"> • Програм хангамжийн судалгаа / сонгох • Нэвтрүүлэх / сургалт, сурталчилгаа 	2019-2021	Төсөв, төсөл	ССАЖЯ, НМТГ, НСҮГ, бусад
Интернетийн өндөр хурдны тасралтгүй холболтыг нэмэгдүүлэх	<ul style="list-style-type: none"> • Шилжүүлэх холболт салбаруудад оруулах • Нэмэлт тоног төхөөрөмжүүдийг авах • Цахилгааны хэвийн чуп ажиллагааг хангах • Интернэтийн 2 дах холболтыг оруулах 	2019-2021	Төсөв, төсөл	ССАЖЯ, НМТГ, НСҮГ, бусад
Ухаалаг төхөөрөмжинд сууринсан өөрийн апп /app/ нэвтрүүлэх	<ul style="list-style-type: none"> • Програм хангамжийн судалгаа / сонгох • Нэвтрүүлэх / сургалт, сурталчилгаа 	2019-2021	Төсөв, төсөл	ССАЖЯ, НМТГ, НСҮГ, бусад
Улаанбаатар хотын номын сангудын нэгдсэн мэдээллийн	2019-2021	Төсөв, төсөл	ССАЖЯ, НМТГ, НСҮГ, бусад	
Нээцийн сүлжээг бий болгох				
Технологи ба албан хаагчид зорилтын хүрээнд шинэ технологи нэвтрүүлэхээд холбоотойгоор гарч ирэх албан хаагч наарт чиглэсэн	2019-2021	Дотоод нээц болопдоогоор	ССАЖЯ, НМТГ, НСҮГ, бусад	
Технологийн сургалт				
Зорилт 4. Хүний нээцийн хөгжил - байгууллагын амжилтын үндэс				
Чадварлаг мэргэжлийн боловсон хүчин таган ажилпуулахын тулд байгууллагын тусгайлсан бодлого баримтлах	2019-2021	Төсөв	ССАЖЯ, НСҮГ, бусад	
<ul style="list-style-type: none"> • Хүний нээцийн хөгжил дэд хөтөлбөр 				
Нээлттэй ажлын байрны зарыг олон нийтэд зарлан, чөлөөт өрсөлдөөний зарчмаар сонгох	2019-2021	Төсөв	ХТНС	
<ul style="list-style-type: none"> • Сайгад зар байршуулах • Мэргэжлийн шалгалт: тест • Хэлний шалгалт: зохион бичилгээ • Ярилцлага 				

Шинэ ажилтныг ажлын байртай нь танилцуулах сургалт зохион байгуулна	2019-2021	Дотоод нөөц боловцогтоор	ХТНС, бусад
• Ажлын байрны тодорхойлолт • Танилцах сургалт			
Зорилт 4.2 Ажиллагсдыг тасралтгүй хөгжүүлэх			
• Давтан болон мэргэжил дээшшуулзах сургалт (гадаад дотоодын байгууллагтай солилицогтор ажиллах түршилтэй судлах) • Ажлын байрны дагалдан сургалт • Мэдээллээр хангах систем	2019-2021	Дотоод нөөц боловцогтоор, төсөв	ХТНС, бусад
Зорилт 4.3 Ажлын байрны үнэлгээ, дүгнэлт	2019-2021	Дотоод нөөц боловцогтоор	ССАЖЯ, НСҮГ, ХТНС, бусад
• Гүйцэтгэлийн шалтгуур үзүүлэлт, үнэлгээний систем • Ажлын байрны аттестчилэл • Урамшууллын систем			
Зорилт 4.4 Нийгмийн асуудал шийдвэрлэлт			
• Ажиллах стандарт орчин нөхцөлийг бүрдүүлэх • Амьдрах орчин нөхцөлөө сайжрууллахад нь дэмжктэг үзүүлэх	2019-2021	Төсөв болон бусад	ССАЖЯ, НСҮГ, ХТНС, бусад
Зорилт 5. Маркетингийн төлөвлөлт ба үйлчилгээний сурталчилгаа	2019-2021	Төсөв	ССАЖЯ, НСҮГ, ХТНС, бусад
• Орчны судалгаа • Зорилтот зах зээл • Үйлчилгээний төлөвлөлт • Шинэ үйлчилгээг төлөвшүүлэх			
Зорилт 6. Гадаад болон дотоод хамтын ажиллагаа өргөжүүлэх	2019-2021	Төсөв, дотоод боловцоо	ССАЖЯ, ХТНС, бусад
• ИФЛА-д гишүүнээр элсэх • Монголын НСК-д элсэх • Улаанбаатарын их дүү хотуудын 2 номын сангтай хамтын ажиллагааны гэрээ байгуулах • Номын сангудын туршилага судлах • Номын сангийн найз нөхдийн холбоо			

ТАВДУГАР БҮЛЭГ: СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ – Б ХУВИЛБАР

- Номын сангийн үйлчилгээг хөгжүүлэх
- Номын сангийн мэдээллийн нөөцийг хөгжүүлэх, хадгалалт хамгаалалтыг хангах
- Номын сан - ном зүйн технологийн үйл явцыг автоматжуулах

- Номын сангийн удирдлагын менежментийг боловсронгуй болгох
- Номын сангийн үйл ажиллагааны бүх чиглэлийг хөгжүүлэхэд чиглэгдсэн эрдэм шинжилгээ, судалгаа, мэргэжил арга зүйн ажлыг сайжруулах

Нэг. Номын сангийн үйлчилгээг хөгжүүлэх, шинэчлэх бодлогын хүрээнд	Хэрэгжүүлэх он
1.1. Мэдээллийн нээлттэй чөлөөт сонготы/ системийг хөгжүүлэн дэмжих - Чөлөөт сонголтоор үйлчлэх ном хэвлэлийн тоог нэмэгдүүлэх - Цахим номын сангийн үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх Мэдээллийн бүтээгдэхүүний хэмжээг нэмэгдүүлэх • Электрон каталог дах номын мэдээллийн баазыг нэмэгдүүлэх. • Тогтол хэвлэлийн нэр төрийг нэмэгдүүлэх. • ЛНЗА-ыг цахим нөөцөөр баяжуулах.	2019-2021
1.2. Е-номын сан, вэб сайт, е-каталог зэргийг багтаасан үйл ажиллагааны шинэ чиглэл болох цахим үйлчилгээг хөгжүүлэх.	2019-2021
1.2.1 Е-каталогийн мэдээллийн баазыг шинэчлэх, редакц хийх ажлыг тогтолжуулах • Салбар номын сангудын фондын мэдээллийн баазыг шинэчилж дуусгах.	2019-2021

		2019-2021
1.2.2. Номын сангийн вэб-сайт- мэдээллийн хөдөлгөөнт портал:		
<ul style="list-style-type: none"> • Сайтын агуулга, дизайн, бүтцийг тогтолцоулж шинэчлэх • Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг нэмэр 		
Лавлагага-мэдээллийн үйлчилгээ:		
<ul style="list-style-type: none"> • Электрон каталогт тулгуурласан виртуаль үзэсгэлэн гаргах • Үзэсгэлэнт үндэслэн захиалга авах; • Электрон каталогт “Шинэ Ном” бүлэг үүсгэх; 		
Соёл танин мэдээхүйн арга хэмжээ: Танилцуулга, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ Зөвлөх үйлчилгээ зохион байгуулах:		
<ul style="list-style-type: none"> • Сайтын хайлт; • Уншигч сайгаар хайлт хийх, захиалах, номоо сунгах, үзэсгэлэн үзэх зэрэг боломжийг олгох • Сайгаар санал асуулгад оролцох 		
1.2.3. Хөгжлийн чиг хандлагад нийцсэн цахим буюу тоон номын санг хөгжүүлэх, бусад номын сан, мэдээллийн албадтай хамтран ажиллаж нөөцийн хэмжээг нь ихэсгэх.	2019-2021	
Хоёр.Номын сангийн мэдээллийн нөөцийг хөгжүүлэх, хадгалалт, хамгаалалтыг хангах ажлын хүрээнд		
Номын сангийн фонд бурдлуулэлтийг хэрэгтэгчдийн эрэлт хэрэгцээнд тулгуурлан хийх	2019-2021	
<ul style="list-style-type: none"> • Ховор, унэт, цөөн хувьтай буюу фондын үнэт хэстийг цахим хэлбэрт шилжүүлэн хүлбараар нь үйлчилгээ үзүүлэх; 		
Номын сангийн цахим нөөцийн нэр төрлийг нэмэгдүүлэх:		
<ul style="list-style-type: none"> • Цахим шинэ ном хэвлэлийн захиалыг нэмэгдүүлэх • Тогтолц хэвлэлийг цахим хэлбэрээр захиалж уншлагад гаргах 	2019-2021	
Номын сан мэдээллийн нөөцийн хадгалалт хамгаалалтыг хангах	2019-2021	
<ul style="list-style-type: none"> • Эрх зүйн болон хадгалалтын стандарт орчин нөхцөлийг бурдүүлэх • Дожилол хамгаалалтын RFID системийг нэвтрүүлэх • Орчин чөийн тооног, төхөөрөмж бүхий сэлбэн засах- хэвлэх цөхтэй болох • Цахим мэдээллийн нөөцийн аюулгүй байдал, хадгалалт хамгаалалтыг хангах 		

Гурав. Номын сан - ном зүйн технологийн үйл явцыг автоматжуулах ажлын хүрээнд

<p>Лавлагаа мэдээллийн үйлчилгээг онлайн хэлбэрт шилжүүлэх</p> <ul style="list-style-type: none"> • Лавлагааны үйлчилгээг номын сангийн бүртгэлтэй уншигчаас гадна нийтмийн бухий л гишүүдэд хүргэх • Нийтмийн сүлжээгээр дамжуулан сэдэвчилсэн мэдээллийг хэрэглэгчдэд хувгэх тогтолцоог боловсронгуй болгох <p>Сэдэвчилсэн лавлаганаы мэдээллийн санг үүсгэх:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ном • Тогтолцоог хэвлэл • Интернэтэд суурилсан мэдээллийн сан 	2019-2021
<p align="center">Дөрөв. Номын сангийн удирдлагын менежментийг боловсронгуй болгох ажлын хүрээнд</p> <p>Номын сангийн удирдлагын менежментийн хөгжил</p> <ul style="list-style-type: none"> • Номын сангийн зохион байгуулалтын орчин чиг үүрэгт нийцсэн бүтэц, орон тоогоор ажиллах • Стратеги төлөвлөгөөг үндэслэн номын сангийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулан хэрэгжүүлэх • Ажилтнуудыг идэвхжүүлэх, урамшуулах механизмыг үйл ажиллагааны онцлогт төхируулан тогтолц шинэчлэн хэрэгжүүлэх • Байгууллага дахь гүйцэтгэлийн хяналт болон хөдөлмөрийн бүтээмжийн үнэлгээг стандарт шаардлагад нийцүүлэн хийх 	2019-2021
<p>Номын сангийн хүний неөцийн хөгжил</p> <ul style="list-style-type: none"> • Шинээр ажилд орж буй ажилтнуудад байгууллалын түүхэн уламжлал, онцлог, зорилго, дүрэм, журмыг танилцуулдаг тогтолцоо бий болгох • Ажлын байр / албан тушаал /-ын тодорхойлолтыг стандарт шаардлага болон хөгжлийн чиг хандлагад нийцүүлэн өөрчлөх • Ажилтнуудын авьяас, чадварыг нээх, хөдөлмөрийн бүтээмжийг нэмэгдүүлэх шаардлагыг илэрхийлсэн сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулах • Ажиллагдын мэргэжлийн боловсролыг “Хүний неөцийн хөгжил” дэд хөтөлбөрийн хүрээнд захиргаа, мэргэжил арга зүйн зөвлөл хамтран тусгай төлөвлөгөөний дагуу системтэй хэрэгжүүлэх • Номын сан-ном зүйн үйлчилгээний тулгамдсан асуудлаар семинар жилд 	2019-2021

Тав. Номын сангийн үйл ажиллагааны бүх чиглэлийг хөгжүүлэхэд чилгээдсэн эрдэм шинжилгээ, судалгаа,

Мэргэжилт арга зүйн ажлыг сайжруулах ажлын хүрээнд

Номын сангийн үйл ажиллагааны бүх чиглэлийг хамарсан суурь судалгааг хөгжүүлэн мэдээллийн нэгдсэн сангтай болох.

- Номын сан-ном зүйн үйлчилгээ
- Номын сан-мэдээллийн нөөц
- Хүний нөөц

Судалганд тупгуурласан мэргэжил арга зүйн ажлыг зохион байгуулах

- Удирдлага болон ажиллагасдыг мэдээллээр хангах систем бий болгох
- Номын санд шинчлэлт нэвтрүүлэхтэй уялдуулан номын санчдад мэргэжилт арга зүйн туслаалцаа узулэх
- Номын сангийн үйл ажиллагааны мониторингийг жил тутамд хийж, зөвлөмж гаргах ажиллагааг тогтворжуулах
- Арга зүйн гарын авлага"-нэгдсэн мэдээллийн сан үнслэх

Хэрэглэгчийн сэтгэл ханамжийн судалганд үндэслэн:

- Номын сангийн үйлчилгээний чанар, сэтгэл ханамж
- Хэрэглэгчийн мэдээллийн хэрэгцээ- номын сан мэдээллийн нөөц бүрдүүлэлтийн үндэс
- Фонд ашиглалт, эргэлтийг жил бур гарган үнэлэлт дүгнэлт өгөх

Зурага. Гадаад дотоодын байгууллагуудтай хамтын ажиллагаа:

- Мэдээлэл харилцан солилцох, хамтран ажиллах / хувь хүн, байгууллага
- "Номын сангийн анд" байгуулах, үйл ажиллагааг өргөжүүлэх
- "Уншигчийн өдөр" – арга хэмжээг жил бур зохион байгуулах

2019-2021

2019-2021

2019-2021

Номын сангийн үйл ажиллагааны бүх чиглэлийг хөгжүүлэхэд чилгээдсэн эрдэм шинжилгээ, судалгаа, мэргэжилт арга зүйн ажлыг сайжруулах ажлын хүрээнд	2019-2021	
Хэрэглэгчийн сэтгэл ханамжийн судалганд үндэслэн:	2019-2021	
Зурага. Гадаад дотоодын байгууллагуудтай хамтын ажиллагаа:		2019-2021

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ: САНХҮҮЖИЛТ

Энэхүү Стратеги төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах нийт санхүүжилтийг дараах эх үүсвэрээс бүрдүүлнэ. Үүнд:

- Жил бүрийн байгууллагын үйл ажиллагааны төсвийн санхүүжилт
- Гадаад болон дотоод байгууллагын хандив тусламж
- Төсөл хөтөлбөр
- Бусад

ДОЛООДУГААР БҮЛЭГ: СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙН ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭ

7.1. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх байгууллага, хугацаа

Стратеги төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, үе шат бүрийн төлөвлөлтийг тухайн жилийн төлөвлөгөөнд тусгах, тэдгээрийн хэрэгжилтийн явцад тогтмол хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх үйл ажиллагааг Хотын төв номын сангийн Дотоод хяналтын комисс болон Мэргэжил заах арга зүйн зөвлөл хамтран холбогдох албан тушаалтны хамт хариуцан ажиллана.

Номын сангийн статистик үзүүлэлтуүдийг үндэслэн шаардлагатай мэдээллийг цуглуулах, тэдгээрт дүн шинжилгээ хийх, үнэлгээ өгөх, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайлан мэдээ гаргаж удирдах дээд байгууллага, хандивлагч байгууллага болон олон нийтэд мэдээлэх чиг үүргийг баримтлана.

Стратеги төлөвлөгөөний хүрээнд хэрэгжүүлж байгаа зорилтот хөтөлбөр, төслийн явцад хийх хяналт-шинжилгээ, үнэлгээг тухайн хөтөлбөр, төслийн зорилго, зорилт, арга хэмжээ болон хэрэгжүүлэх хугацаанаас хамааран төрийн захиргааны төв байгууллагаас тогтоосон шалгуур үзүүлэлт болон үйл ажиллагааны хэрэгжилттэй холбогдуулан шинээр шалгуур үзүүлэлт боловсруулан гүйцэтгэнэ.

7.2. Хяналтын механизм

Хотын төв номын сангийн Стратеги төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны чанар, үр дүн, төсвийн зарцуулалт, орлогын бүрдүүлэлт, зарцуулалт, ажиллагсдын хөдөлмөр зохион байгуулалтыг хангахад чиглэсэн хяналтын механизмыг хэрэгжүүлэх зорилготойгоор дээр дурдсан комисс ажиллана.

Комиссын гишүүдийн ажлын чиг үүрэг:

- Төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд зарцуулсан гүйцэтгэлийн тайланг жил тутам гаргаж, үнэлгээ дүгнэлт хийж, аудит хийлгэх.
- Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг жил тутам дүгнэж, цаашид хийх үйл ажиллагааны төлөвлөлтийг боловсруулах.
- Төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийн явцад байнгын хяналт тавьж, удирдлагыг тогтмол мэдээллээр хангаж, үйлчилгээний болон бусад стандартад нийцэж байгаа эсэхэд үнэлгээ өгч байх.
- Ажлын байранд тавигдах эрүүл ахуйн болон бусад шаардлагын хангальтанд хяналт тавих.
- Төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд зайлшгүй шаардлагатай хүний болон материалын нөөцийн ашиглалтыг сайжруулах, ажиллагсдыг тогтмол мэдээллээр хангаж мэдлэг чадварыг хөгжүүлэх.
- Энэхүү төлөвлөгөө хэрэгжүүлэхэд дотоод хяналтаас гадна хөндлөнгийн хяналтыг хийлгэж гарсан дүгнэлт, шийдвэрийг цаашдын үйл ажиллагаанд хэрэгжүүлэхэд анхаарч ажиллах.